

KÚRIA DÖNTÉSEK
Bíróági határozatok
Kúria Lapja 2017/6
ISSN: 2063-9767

EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZAT A KÖLCÖNÖS ELISMERÉS ELVE
TÜKRÉBEN ¹

Az EUMSZ² 67. cikke szerint a büntető igazságügyi együttműködés fő célja a biztonság garantálása, a bírósági ítéletek és határozatok kölcsönös elismerése, a tagállami szabályozások egymáshoz való közelítése: „Az Unió a bűncselekmények, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedésekkel, valamint a rendőri, az igazságügyi és az egyéb, hatáskörrel rendelkező hatóságok koordinációjára és együttműködésére irányuló intézkedésekkel, továbbá **a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok kölcsönös elismerése és** – amennyiben szükséges – a büntető jogszabályok közelítése révén a biztonság magas szintjének garantálásán munkálkodik.”

A büntető igazságügyi együttműködés kialakulásának legfontosabb oka egyrészt a bűnözés nemzetközivé válása, a hagyományos együttműködés nem megfelelő mértékű hatékonysága és az Európai Unió saját jogainak védelme. Ugyanakkor a munkaerő szabad áramlása és a személyek szabad mozgása az Európai Unióban egyre több biztonsági kockázatot vetett fel, amelynek hatására már a 70-es évekre megnőtt az igény a tagállamok bel- és igazságügyi szerveinek együttműködése.

A tagállamok bel- és igazságügyi szerveinek együttműködésének kezdeti példája a 1976-ban megalakult TREVI csoport célja, amelynek célja:

- a súlyos bűncselekmények elleni egységes fellépés
- a kábítószer-kereskedelem felszámolás

A bűnügyi együttműködés első lépéseinek tekinthetjük a Schengeni Megállapodás és a Schengeni Végrehajtási Egyezmény volt, majd a Maastrichti Szerződés (1992), amely harmadik pilléreként intézményesítette a bel- és igazságügyi együttműködést, végül az

¹ Dr. habil Nagy Anita PhD, Kúria Főtanácsadó, Büntető Kollégium, egyetemi docens Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Bűnügyi Tudományok Intézete 3515, Miskolc-Egyetemváros anita.nagy@uni-miskolc.hu

²Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSz.) és az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.)(egységes szerkezetbe foglalt változat, 2010/C 83/01)

Amszterdami Szerződés (1997), amely megfogalmazta a „szabadság, biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség” megteremtésének elvét.

A piacgazdaságban már működő kölcsönös elismerés elvének a bűnügyi együttműködésbe való átültetésének gondolata a cardiff-i csúcson merült fel először (1998).

A 2009 végén elfogadott Stockholmi Programban³ meghatározottak szerint a kölcsönös elismerés elve figyelembe vételével az EU tagállamai között folytatni kell a határokon átnyúló büntető ügyekkel kapcsolatos egységes nyomozási rendszer, ezen belül egy átfogó bizonyításfelvételi rendszer kialakítását.

Az Európai Unió sarkalatos alapelvét képezi, a kölcsönös elismerés elvének elismerése, amely a Lisszaboni Szerződés⁴ aláírásával immár kodifikált elvként is jelen van az együttműködésben. Ez azt jelenti, hogy az EU területén a tagállamok egymás meghatározott jogi aktusait minden külön eljárás nélkül érvényesnek és végrehajthatónak ismerik el. A kölcsönös elismerés elve egy régen létező elv (pl. foglalkozások, diplomák, polgári, kereskedelmi jogi bírósági döntések kölcsönös elismerése), a bűnügyi együttműködés területén azonban az utóbbi tíz évben kezdett formálódni.⁵ Ezzel az elvvel a tagállamok lemondanak az ún. kettős inkriminalizáció elvéről és a ne bis in idem elvét figyelembe véve nem folytatnak büntetőeljárást azokban az esetekben, amikor számukra a másik állam kedvezőtlenebb ítéletet hozott (pl. felmentés, enyhébb büntetés stb).

Az uniós bűnügyi együttműködés terén a kölcsönös elismerés elvének első tényleges megvalósulása az ún. Európai Elfogatóparancs (EEP) (2002/584/IB számú Tanácsi kerethatározat) ⁶amelyről az Európai Tanács 1999 októberében Tampereben megrendezett ülésén döntésén határoztak.

Az EEP a hagyományos kiadatástól az alábbi főbb területeken hozott változásokat:

- ☐ Szigorúbb határidők⁷
- ☐ Kettős büntethetőség – már nem szükséges 32 bűncselekmény esetén⁸
- ☐ Politikától való mentesség

³ A Stockholmi Program ütemtervet biztosít az Európai Unió (EU) által a jog érvényesülésén, a szabadságon és a biztonságon alapuló térséggel kapcsolatban 2010 és 2014 között végzett munkához.

A Stockholmi Program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa [Hivatalos Lap L 115., 2010.5.4.].

⁴ Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) és az Európai Közösséget létrehozó szerződés módosításáról (HL C 306., 2007.12.17.), mely 2009. december 1-jén lépett hatályba.

⁵ Farkas Ákos: Az Európai Bíróság és a kölcsönös elismerés elvének hatása az európai büntetőjog fejlődésére, Miskolci Jogi Szemle, 6. évfolyam (2011) évi különszám

⁶ Lásd részletesebben: Nagy Anita : Európai elfogatóparancs az Európai Unió Bírósága és a Kúria döntéseiben, 2017/4.szám

⁷ Az elfogás helye szerinti állam az elfogás után legfeljebb 60 napon belül köteles az illető személyt visszajuttatni abba az tagállamba, ahol az elfogatóparancsot kibocsátották.

⁸ Kettős büntethetőség – már nem szükséges 32 súlyos bűncselekményfajta esetében nem szükséges, hogy a cselekmény mindkét tagállamban bűncselekménynek minősüljön. Az az egyetlen követelmény, hogy legalább 3 évi szabadságvesztéssel legyen büntetendő a kibocsátó tagállamban

□ Saját állampolgárok átadására is van lehetőség⁹

□ Garanciák fokozottabb érvényesülés¹⁰

Az EEP sikeréhez kétség nem fér, hiszen az Európai Bizottság 2011-es jelentésében¹¹ megállapította, hogy amíg a hagyományos kiadatási eljárás¹² átlagosan egy évet vett igénybe., addig azokban az ügyekben, amikor az érintett hozzájárult az átadáshoz (a letartóztatás és a keresett személy átadásáról hozott határozat közötti idő), az átadás átlagos időtartama: 2005: 14,7 nap. 2006: 14,2 nap. 2007: 17,1 nap. 2008: 16,5 nap. 2009: 16 nap volt.

Azokban az ügyekben pedig, amikor az érintett nem járult hozzá az átadáshoz (a letartóztatás és a keresett személy átadásáról hozott határozat közötti idő), az átadás átlagos időtartama: 2005: 47,2 nap. 2006: 51 nap. 2007: 42,8 nap. 2008: 51,7 nap. 2009: 48,6 nap volt.

A határokon átnyúló bizonyítás témakörét vizsgálva, meg kell jegyezni, hogy már az az Európai Bizonyításfelvételi Parancs¹³ (TANÁCS 2008/978/IB KERETHATÁROZATA a büntetőeljárások során felhasználható tárgyak, dokumentumok és adatok megszerzéséhez szükséges európai bizonyításfelvételi parancsról továbbiakban: EBP) vonatkozásában is a Bizottság eredeti elképzelése az volt, hogy az váltsa fel, illetve vegye át a szerepét a meglévő, kölcsönös jogsegélyen nyugvó eszközöknek, amely azonban sajnos mégsem következett be. A szerepük továbbra is megmaradt, különösen azon bizonyítékok vonatkozásában, amelyek nem tartoznak a kerethatározat hatálya alá.¹⁴

Ennek hatására, funkcióját érintően leginkább a gyakorlati oldal képviselői részéről érték támadások, hiszen úgy ítélték meg, hogy rendelkezései nem terjednek ki valamennyi bizonyítási eszközre, így inkább továbbra is azon kölcsönös jogsegélyen alapuló intézmények alkalmazását preferálják, amelyek alkalmazási köre szélesebb¹⁵.

⁹ A tagállamok többé nem utasíthatják vissza saját állampolgáraik átadását, kivéve, ha ők hajtják végre a keresett személyre kiszabott szabadságvesztésbüntetést.

¹⁰ Az elfogatóparancsot végrehajtó tagállam az alábbiakra vonatkozó garanciákat igényelhet:

a.) egy bizonyos idő elteltével az illető személy jogosult felülvizsgálatot kérelmezni, ha a kiszabott büntetés életfogytiglani szabadságvesztés.
b.) a keresett személy az eljárás végén kiszabott szabadságvesztést az átadó tagállamban is letöltheti, ha ennek az tagállamnak az állampolgára vagy ha ott van a szokásos tartózkodási helye.

¹¹ Az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i tanácsi kerethatározat 2007-től való végrehajtásáról

http://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2011/0175/COM_COM%282011%290175_HU.pdf (letöltés ideje: 2017. 05. 07.)

¹² A klasszikus bűnügyi együttműködés leggyakoribb formája a kiadatás, amelynek jogalapja az 1957-ben aláírt Európai Kiadatási Egyezmény volt.

¹³ A Tanács 2008/978/IB kerethatározata (2008. 12. 18.) a büntetőeljárások során felhasználható tárgyak, dokumentumok és adatok megszerzéséhez szükséges európai bizonyításfelvételi parancsról. HL L 350., 2008. XII. 30., 72–92. (A továbbiakban: 2008/978/IB kerethatározat.)

¹⁴ DE HERT, Paul–WEIS, Karen–CLOOSEN, Nathalie: The framework decision of 18 December 2008 on the European Evidence Warrant for the purpose of obtaining objects, documents and data for use in proceedings in criminal matters – a critical assessment, New Journal of European Criminal Law, Special Edition. 0 (2009), 59.o.

¹⁵ RACKOW, Peter–BIRR, Cornelius: Recent Developments in Legal Assistance in Criminal Matters, Göttingen Journal of International Law Vol. 2, Issue 3 (2010), 1106. Arcadiusz LACH: Transnational Gathering of Evidence in Criminal Cases in the EU de lege lata and de lege ferenda, in: EUCRIM, The European Criminal Law Associations' Forum 3 (2009), 108.o.

2014. április 3-án, immár mintegy négy évvel azután, hogy a tagállamok egy csoportja, Belgium vezetésével tervezetet¹⁶ terjesztett elő, több módosítással kiegészítve ugyan, de végül elfogadták az Európai Nyomozási Határozatról szóló irányelvet. (Az Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról. HL L 130., 01/05/2014., 1–36. továbbiakban: **ENYH**)

Létrehozásának célja egy olyan jogintézmény megteremtése, amely hozzájárul a határokon átnyúló elemmel bíró ügyek kapcsán a kölcsönös elismerés elvén alapuló, átfogó bizonyításfelvételi rendszer kialakításához.¹⁷ Célja az eljárás egységesítése, funkcióját tekintve pedig olyan nyomozási cselekmények végrehajtásának a biztosítása, amelyre az EBP sem kínál lehetőségeket.¹⁸

Aggályként merült fel, hogy nem tartozott az EBP hatálya alá : kihallgatások lefolytatása, vallomások felvétele vagy a meghallgatások lebonyolítása sem. Ugyancsak kizárt EBP alapján vizsgálatokat lefolytatni emberi testen, vagy emberi testből származó anyagok és biometrikus adatok átadását kérni (így: ujjlenyomat, DNS-minta), nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatás vagy a nyilvános hírközlő hálózat szolgáltatói által megőrzött hírközlési adatok megszerzését sem tette lehetővé.

A magyar fordításban megtevesztő elnevezésű, Európai Bizonyításfelvételi Parancs (European Evidence Warrant), a büntetőügyekben folytatott kooperáció alapvető elveként, céljaként szolgáló kölcsönös elismerés elve szemszögéből a bizonyítéktranszfer területén elméletben az európai elfogatóparancs logikájára épít. A valós idejű információszerzést (például közlések lehallgatásával, leplezett megfigyeléssel vagy bankszámlák ellenőrzése révén) nem teszi lehetővé; ebben a körben már valamely tagállamban rendelkezésre álló információk és bizonyítási eszközök továbbításának egyszerűsítését és gyorsítását célozhatja. Általánosságban azt mondhatjuk, hogy a házkutatás, lefoglalás útján beszerezhető – azaz gyakorlatilag tárgyi és okirati – bizonyítási eszközök birtokának megszerzésén túl, ezen jogintézmény alapján további - nem csupán a birtokba jutással, de – konkrétan a bizonyítással, az információk elemzésével, feldolgozásával, vizsgálatával kapcsolatos cselekmények nem végezhetők, ugyanakkor a

¹⁶ A Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Svéd Királyság kezdeményezése az Európai Parlament és a Tanács irányelvére vonatkozóan (...) a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról. Brüsszel, 2010. április 29. 2010/0817 (COD). HL C 165., 2010. VI. 24., 22–39

¹⁷ A stockholmi program – A polgárokat szolgáló és védő, nyitott és biztonságos Európa. HL C 115., 04/05/2010., 1–38. 3.1.1. Büntetőjog

¹⁸ BACHMAIER WINTER, Lorena: European investigation order for obtaining evidence in the criminal proceedings. Study of the proposal for a European directive, Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik 9 (2010), 580–589. Lásd: http://www.zis-online.com/dat/artikel/2010_9_490.pdf (Letöltés dátuma: 2014. 04 24.) In: János Andrea: AZ EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZAT ELŐZMÉNYEI ÉS VÍVMÁNYAI

Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXIII (2015), pp. 213–223.

kibocsátást megelőzően beszerezett ilyen tárgyak, dokumentumok, adatok továbbíthatók a kibocsátó állam felé.¹⁹

Az ENYH kiindulópontja is természetesen az európai büntetőjogi jelenkori fejlődési irányait meghatározó Stockholmi Program volt, mely az Európa Tanács tamperei ülésén lefektetetteknek alapján a kölcsönös elismerés elvét helyezi a középpontba. Az Európai Tanács ezért egy olyan átfogó rendszer kialakítását ítélte szükségesnek, amely az e területen meglévő valamennyi eszköz – többek között az EBP szóló kerethatározat – helyébe lép, lehetőleg a bizonyítékok valamennyi fajtájára kiterjed, továbbá végrehajtási határidőket tartalmaz, és korlátozza a megtagadás lehetséges indokait.

Így a ENYH előzménye az Európai Bizonyításfelvételi Parancsról szóló 2008/978/IB kerethatározat illetve a 2009-es Zöld Könyv²⁰ a büntetőügyekben felvett bizonyítékoknak a tagállamok által másik tagállamtól történő megszerzéséről és elfogadhatóságuk biztosításáról.

A Bizottság célkitűzése ezzel a dokumentummal tulajdonképpen az volt, hogy valamennyi, a bizonyításfelvételt, illetve a bizonyíték felhasználhatóságának kérdését tárgyaló szabályanyagot egységesítse, azaz a hatályos jogszabályokat felváltsa egyetlen dokumentum, amely egyrészt a kölcsönös elismerés elvén alapul, másrészt pedig a bizonyítékok valamennyi formájára kiterjed. Egy olyan tervezet kialakítását tűzte ki célul, amely a bizonyítékok kölcsönös elfogadhatóságát is megteremti.²¹

Közvetlen előzményként tekinthető még a 2010-ben hét uniós tagállam európai nyomozási határozatról szóló javaslatára vonatkozó véleménye²²

Az európai nyomozási határozatról szóló irányelvet 2014. április 3-án fogadták el (Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve), s Dánia és Írország úgy határozott, hogy nem vesz részt az irányelvben.

Az ENYH-ról szóló irányelv 3. cikke alapján a hatálya kiterjed valamennyi nyomozási cselekményre, de nem tartozik a hatálya alá a közös nyomozócsoport létrehozása, illetve a bizonyítékok közös nyomozócsoporton belüli összegyűjtése.

¹⁹ Kis László: A HATÁRON ÁTNYÚLÓ BIZONYÍTÁS ESZKÖZEI ÉS KÉRDÉSEI AZ EURÓPAI UNIÓBAN <http://www.uni-miskolc.hu/~wwwdeak/Collegium%20Doctorum%20Publikaciok/Kis%20L%20E1szl%F3.pdf> (letöltés ideje: 2017. 04. 29.)

²⁰ ZÖLD KÖNYV a büntetőügyekben felvett bizonyítékoknak a tagállamok által másik tagállamtól történő megszerzéséről és elfogadhatóságuk biztosításáról <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52009DC0624&from=HU> Brüsszel, 2009.11.11. COM(2009)624 végleges

²¹ SPENCER, John R.: The Green Paper on obtaining evidence from one Member State to another and securing its admissibility: the Reaction of one British Lawyer, Zeitschrift für Internationale Strafrechtsdogmatik 9 (2010)

²² AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA : A Belga Királyság, a Bolgár Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Svéd Királyság kezdeményezése az európai bűnügyi nyomozati parancsról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre vonatkozóan Brüsszel, 2010. június 3.(08.06)
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=HU&f=ST%209288%202010%20ADD%201>

Az irányelvben alkalmazott meghatározás szerint az európai nyomozási határozat (továbbiakban: ENYH) egy olyan „bíróági határozat”, amelyet „[...] valamely tagállam igazságügyi hatósága ad ki vagy érvényesít abból a célból, hogy egy másik tagállamban egy vagy több konkrét nyomozási cselekményt végezzenek el az ezen irányelvvel összhangban folytatott bizonyítékszerzés céljából.” [...] Emellett a határozat abban az esetben is kibocsátható, ha a kért bizonyítékok a végrehajtó állam illetékes hatóságainál már ténylegesen rendelkezésre is állnak.²³ Ezt követően vegyük górcső alá az ENYH egyes rendelkezéseit:

Hatálya/alkalmazási köre

Az ENYH széles körű igénybevételeének lehetőségét jól szemlélteti, hogy alkalmazási köre - szemben az EBP- al - valamennyi nyomozási cselekményre kiterjed. Ez alól kivételt pusztán a közös nyomozócsoportok létrehozása, illetve az azok keretében történő bizonyítékszerzés képez.²⁴

ENYH igénybevétele

A kibocsátó hatóság csak akkor alkalmazhat Európai Nyomozási Határozatot²⁵, ha a nyomozási cselekmény

- szükséges,
- arányos és
- hasonló belföldi ügyekben megengedett.

Az új irányelv keretében a nyomozási cselekményeket a végrehajtó uniós tagállamban ugyanolyan gyorsan és ugyanolyan elsőbbséggel kell elvégezni, mint egy hasonló belföldi ügyben.

Működési mechanizmusának alapja

A kölcsönös elismerés elve. Eszerint a végrehajtó hatóságnak – ugyanúgy, mintha a végrehajtó állam hatósága rendelte volna el az adott nyomozási cselekményt – el kell ismernie és biztosítania kell az ENYH végrehajtását.

²³ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 1. cikk (1) bekezdés

²⁴ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 3. cikk Alkivételt képez, ha a közös nyomozócsoport segítséget kér a nyomozócsoportban részt nem vevő tagállamtól vagy harmadik államtól. Lásd: A Tanács kerethatározata (2002. június 13.) a közös nyomozócsoportokról 2002/465/IB 1. cikk (8) bekezdés (HL L 162., 20/06/2002., 1–3.) és Egyezmény a Tanács által az Európai Unióról szóló szerződés 34. cikkének megfelelően létrehozott, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös büntügyi jogsegélyről. HL C 197., 12/07/2000., 3–23. 13. cikke (8) bekezdés

²⁵ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 6. cikk (1) bekezdés

A nyomozási cselekményeket továbbá a „lehető leghamarabb” kell végrehajtani. Az irányelv meghatároz határidőket is (maximum 30 napot a megkeresés elismerésére és továbbá 90 napot a megkeresés tényleges végrehajtására).²⁶

Emellett az eljárás gyorsítását célozza, hogy a határozat továbbítása, valamint a kommunikáció a kibocsátó és a végrehajtó hatóság között közvetlenül, további központi hatóság közbeiktatása nélkül zajlik.²⁷

Kérelem végrehajtásának megtagadása

Az uniós tagállamok megtagadhatják a kérelem végrehajtását bizonyos indokok alapján. A megtagadás következő általános indokai alkalmazandók valamennyi cselekményre:

1. mentesség vagy kiváltság, illetve a sajtószabadságra vonatkozó büntetőjogi felelősség megállapítása és korlátozása tekintetében fennálló szabályok megléte
2. alapvető nemzetbiztonsági érdekeket sértene
3. nem büntetőeljárásokban bocsátották ki
4. a *ne bis in idem* alapelve sérülne
5. a kibocsátó állam területén kívül elkövetett cselekmény a kettős büntethetőséggel együttesen
6. alapjogi kötelezettségekkel való összeegyeztethetlenség.²⁸

A határozat alkalmazási körét leszűkíti azon esetekre, amikor a kért nyomozási cselekmény végrehajtására az adott tagállamban is sor kerülhetne. Amennyiben pedig ez utóbbi feltétel nem áll fenn, úgy az a határozat elismerésének vagy végrehajtásának korlátját képezi.

A védelemhez való jog

A védelemhez való jog érvényesülését szolgálja, hogy kibocsátását a terhelt, illetve védője is egyaránt kérheti,²⁹ továbbá a nyomozási cselekmények vonatkozásában is jogorvoslati lehetőségük van, ahogyan az is vitatható, hogy valójában a kibocsátás egyáltalán indokolt volt-e.³⁰

Az ENYH kibocsátása

²⁶ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 12. cikk (3) és (4) bekezdések

²⁷ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 7. cikk

²⁸ https://e-justice.europa.eu/content_evidence-92-hu.do

²⁹ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 1. cikk (3) bekezdés

³⁰ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 14. cikk.

ENYH-t egy „bíróági határozatként” aposztrofálja, ennek ellenére a kibocsátásra jogosult hatóságok között a bíróságok mellett az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság is meghatározott körben megjelenik. Ez utóbbi azzal a feltétellel, hogy a nemzeti jog alapján is hatáskörrel rendelkezik a bizonyítékgyűjtés elrendelésére, továbbá a határozatot valamely igazságügyi hatósággal is érvényesítette. Ekkor az igazságügyi hatóság (így: bíró, bíróság, nyomozási bíró és ügyész) a kibocsátás feltételeinek meglétét vizsgálja.³¹Ilyen követelménynek minősül egyrészt, hogy a határozat kibocsátása valóban megfelel a szükségesség és arányosság követelményének, másrészt, hogy az adott nyomozási cselekmény elrendelésére hasonló feltételek mellett egy belföldi ügyben is sor kerülhetne.³²

Az ENYH kibocsátását kérheti

- ☐ gyanúsított vagy
- ☐ vádlott
- ☐ Vádlott nevében eljáró ügyvéd is.

A kérés végrehajtásának minden költségét a végrehajtó állam fedezi. Az ENYH csökkenti az adminisztrációs terheket és jelentősen meggyorsítja a folyamatot azzal, hogy *egységes nyomtatványt* vezet be.

A kettős büntethetőség kritériumának érvényesülése

A kettős büntethetőség kritériumának érvényesülésére vonatkozóan az irányelv külön rendelkezéseket nem tartalmaz, azonban az elismerés vagy a végrehajtás megtagadásának indokai között szerepel, hogy ha az adott cselekmény, amely miatt az ENYH-t kibocsátották, a végrehajtó állam joga szerint nem minősül bűncselekménynek.

Ez alól kivételt az irányelv mellékletében megjelölt bűncselekmény-típusok képeznek, feltéve, hogy „e bűncselekmény a kibocsátó állam joga szerint szabadságvesztéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel büntethető, amelynek felső határa legalább három év.”³³

Kibocsátó hatóság az ENYH-nál:

(„Az adott ügyben hatáskörrel rendelkező bíró, bíróság, nyomozási bíró vagy ügyész”;
„Bármely más, a kibocsátó állam által meghatározott és az adott ügyben a büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljáró illetékes hatóság, amely a nemzeti jog szerint hatáskörrel

³¹ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 2. cikk c) pont

³² Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 6. cikk (1) bekezdés

³³ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 11. cikk (1) bekezdés g) pont.

rendelkezik a bizonyítékgyűjtés elrendelésére, és amely minden egyes esetben érvényesíttette valamely igazságügyi hatósággal az adott ENYH-t.”³⁴

Egy formalizált eljárás, hiszen az irányelv melléklete szerinti formanyomtatvány alkalmazása szükséges. A határozat fordításáról a kibocsátó tagállam gondoskodik.³⁵

Az eljárási határidők

Az eljárási határidőket tekintve az irányelv elsősorban a végrehajtó államban hasonló belföldi ügyben irányadó határidőkhöz igazítja. Az elismerésre, végrehajtásra vonatkozó döntés – eltérő határidőre irányuló kérelem hiányában – az átvételt követő 30 nap. A végrehajtás határideje a döntést követő 90 nap, amely egy ízben 30 nappal meghosszabbítható. A határidő további meghosszabbítása a tagállamok közötti konzultáció függvénye.³⁶

*A végrehajtás során a **forum regit actum** elve érvényesül*

A végrehajtás során be kell tartania a kibocsátó hatóság által megjelölt alaki követelményeket és eljárásokat, feltéve, ha az irányelv másként nem rendelkezéseivel vagy az a végrehajtó állam alapvető jogelveivel nem ellentétes.³⁷ Lehetőség van – meghatározott feltételek mellett – eltérő típusú nyomozási cselekmények igénybevételére.³⁸ A kibocsátó állam hatóságai segítséget nyújthatnak a végrehajtó hatóságnak. Szükség esetén konzultációt folytathatnak.³⁹

Tekintettel arra, hogy az Európai Nyomozási Határozatról szóló irányelvet a nemzeti jogrendbe 2017. május 22-ig be kell építenünk, záró gondolatként Jánosi Andrea szavait idézném: Az ENYH a több tagállamot érintő bűncselekmények vonatkozásában a bizonyítás szempontjából előrelépést és a jövőben kihívást is jelent majd. Lehetőséget biztosít az eljárás egyszerűsítésére és gyorsítására, ám kérdéses az, hogy igénybevétele mennyire lesz elfogadott és indokolt a számos egyéb rendelkezésre álló, akár kölcsönös jogsegélyen, akár a kölcsönös elismerés elvén alapuló eszköz mellett.⁴⁰

³⁴ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 2. cikk c) pont.

³⁵ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 5. cikk.

³⁶ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 12. cikk.

³⁷ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 9. cikk (2) bekezdés

³⁸ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 10. cikk

³⁹ Európai Parlament és a Tanács 2014/41/EU irányelve. 9. cikk (4)–(6) bekezdések.

⁴⁰ János Andrea: AZ EURÓPAI NYOMOZÁSI HATÁROZAT ELŐZMÉNYEI ÉS VÍVMÁNYAI

Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXIII (2015), pp. 213–223.